

Σὺν εἶχαμε μουσαφίρη ¹⁾ τότε φώναγαμε μια γυναῖκα ποὺ ἤξερε τὴ

20

Ἑλληνικῆς Σταμούλη Σαραντῆ : Πῶς γιάτρευαν στὴ θύρα

γητειὰ καὶ τὸν γήτενε. Ἐπαιρνε ἓνα μαυρομάνικο μαχαῖρι καὶ μ' αὐτὸ σταύρωνε τὸν μουσαφίρη τὸ βαστοῦσε κ' ἔλεγε μέσα στὸ νοῦ:

Σαράντα πελεκάνιδι ¹⁾ πελεκούσανε
τὴν Παναγιὰ θρονὶ καὶ τὸν Χριστὸ σημαντροῦζυλο.
Τινάχθηκε τοῦ πρώτου πελεκάνιδου ἡ πελεκουδιά
καὶ μπήκε στοῦ φτωχοῦ τὸ μάτι κ' ὁ φτωχὸς ἔκλαψε.
Πῆγε κ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ρώτησε, γιατί κλαῖς;
Καὶ κεῖνος ἀπεκρίθηκε:

Σαράντα πελεκάνιδι πελεκούσανε
τὴν Παναγιὰ θρονὶ καὶ τὸν Χριστὸ σημαντροῦζυλο.
Τινάχθηκε τοῦ πρώτου πελεκάνιδου ἡ πελεκουδιά
καὶ μπήκε στοῦ φτωχοῦ τὸ μάτι κ' ὁ φτωχὸς ἔκλαψε.
Χαμογέλασε ὁ Χριστὸς, εἶπε εἶναι κανένα δύσκολο;
Πάρε ἓνα μαυρομάνικο μαχαῖρι σταύρω το τρεῖς φορὲς
καὶ φύσα τρεῖς φορὲς νὰ γιάνη.

Τὸ σταύρωνε τρεῖς φορὲς ἡ γιατραῖσα μὲ τὸ μαυρομάνικο μαχαῖρι,
τρεῖς φορὲς τὸ φύσαγε καὶ γιάνισκε.

Ἀφοῦ τὸν γήτενε ἔκαμνε ψωμί ψιχιά φριγγανιά, τῶρρεγε μέσ' στὸ
κρασί καὶ τῶδνε πᾶν' στὸ μάτι, τὸ πρωὶ πρὶν νὰ βγῇ ὁ ἥλιος εὐρισκαμε
ἓνα σκυλὶ μαῦρο καὶ τῶδινε κ' ἔλεγαμε:

Ἐχω ἓνα μουσαφίρη
καὶ τὸν φιλεῦω νὰ φύγη.

1) Ματόπονος μὲ ἔξανθήματα. 1) Ξυλονογοί.

Καλλικράτεια

Πέρνε ἓνα φύλλο δάφνη ἀπ' τὰ βῆλα τοῦ εἰκόνημα, τὸ
κάμνε 41 τρύπα, σταυρῶνε τρεῖς φορὲς τὸ πρόσωπο τοῦ ματιαγμένου
παιδιοῦ, βάζνε τὸ φύλλο σὲ μιὰ καρφίτσα, τὸ ἀνάφτνε μ' ἓνα σπέρτο
καὶ λένε τρεῖς φορὲς:

Σὰν εἶναι ἀπ' τὸ μάτι
νὰ σκάσει.

Σὰν εἶναι βασκαμένο σκάν' τὸ φύλλο καὶ κάνει κρότο. Τὴ στάχτη
οἶχνε μέσα στὴ γωνιά.

Καλλικράτεια

127. Πῶς νὰ μὴ ματιάζεται τὸ μωρό.

Τὸ φορῆς στὴ σκουφίτσα τ' σταυρὸ μὲ φλουρὶ καὶ γαλάζιο χάντρο
καὶ μαριτσουδι ¹⁾.

Τὸ χέρι τοῦ σφάλαγγα ²⁾ κρεμούσανε στὸ σκουφάκι τοῦ μωροῦ μαζὺ
μὲ τὸ γαλάζιο χάντρο καὶ τὸ φλουρί.

Λίγο ἁγιοκέρ' καὶ λίγη μαύρη μυρωδιά ὅταν φορεῖς τὰ παιδιὰ δὲν
τὰ πιάνει τὸ μάτι κ' ὅταν βάλεις στοῦ παιδιοῦ τὸ χέρι δεκάρα ἢ γρόσ'
ποὺ ράντισαν τὴ νύφη, δὲν τὸ πιάν' ἡ βάσκα.

Μὲ τῆς ἀλνγαριᾶς τὸ ξύλο κάμνουνε σταυρουδάκι γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ
τὸ φοροῦνε γιὰ τὸ μάτι.

Τὸ μονόσκορδο ³⁾ μ' ἓνα γαλάζιο χάντρο καὶ μ' ἓνα κομματάκι κόκ-
κινο πανὶ κρεμοῦνε στὴ κονίτσα τοῦ μωροῦ.

Τὸ παιδί γιὰ νὰ τὸ φυλάγνε ἀπ' τὴν ἀβάσκα τὸ φοροῦνε φυλακτό,
πέρνε 3 κονικιὰ πιπέρι, 3 μοσχοκάρφια, 41 κονικιὰ μαύρη μυρωδιά, κερὶ
ἀπ' τοῦ Χριστοῦ τὴν λαμπάδα, εἶτε ἀποκαψίδια ⁴⁾ τῆς λαμπάδας τῆς
Παναγίας, τὰ ράφτεις μέσα σὲ τρίγωνο γαλάζιο πανί, περνᾷς κ' ἀπὸ ἓνα
γαλάζιο χάντρο ἀπὸ δῶ κ' ἓνα γαλάζιο χάντρο ἀπὸ κεῖ καὶ τὸ κρεμᾷς στὸ
λαμὸ τοῦ παιδιοῦ καὶ δὲν τὸ πιάν' τὸ μάτι.

Καλλικράτεια

1) Κορὺνι μικρό, ἄσπρο σὰν σιντέρι τῆς ἑσπέρης γιὰ τὸ μάτι σὲ παιδιὰ, στὴ
κεφαλὴ καὶ σὲ τὰ ἄλλα. — 2) Τυφλοτόνικα. — 3) Σκόρδο μὲ μιὰ σκέλια. — 4) Ἀπὸ

Κολυμπάει τὸ παπὶ
καὶ φωνάζει κύρ Χατζή.
Κύρ Χατζή καλόγερε,
τὸ παιδί πού βάπτισες
5 ἔπεσε καὶ πέθανε
στήν κερά τὴν Παναγιά,
πῶχει φύλλα καὶ κλωνιά
καὶ κομμάτι κουκουνάρι
πού φωνάζ' τὸ πετεινάρι.

1) Ἐπαρχίας Μετρῶν καὶ Ἀθύρων.

Ἐπιτομή ἐκ τῆς ἀρχαίας:

Δημοτικὴ Γραμματεία

«Θρῆνη» τ. 21. 1939 σ. 51

Τραγουδιὰ
ἐκ τῆς

311

Καλλικράτεια

σ. 186

37

«Ὅλα τὰ πουλάκια μαζύ, μαζύ,
τὸ δικό μ' τ' ἀηδόνι τὸ μοναχό,
μέσ' τὸν κάμπο τρέχει μὲ τὸν ἀετό,
πορπατεῖ καὶ λέγει καὶ ὁμιλάει.
5 «Ξένο ἄνδρα εἶχε ξενιτευτή
καὶ Κεφακλωνίτη πρεματευτή,
ἦτανε πολίτης ἀπὸ τὴν Δυσθυμιά,
πὸ τὴν Πόλη ἄρχοντας, πὸ τὰ νησιά.

16. Ἡ Καλλικράτεια.

Καλλικράτεια Χονδροφύτης.

Τὰ παλιὰ τὰ χρόνια ἓνα καράβ πάγαινε στ Πόλη καὶ στὸ δρόμο Πανα-
τό πιασε κακοκαιριά καὶ θαλά τὸ ριξε ὅσω στὸ Μεγάλο Τσεκμετζέ. Ἰδοὺ
Φώναξε τότες ὁ карабоκύρς τὸ διμονιέρ «Καλὰ κράτεια» κι ἔτς πύρα
βόρεσαν καὶ βγήκανε γεροὶ παραπέρα. Ἐκεῖ ἔκαμαν χωριό καὶ τὸ χωριό
εἶπανε Καλλικράτεια. (Αν. X.) (Τσακλιδῶν)
ἔκτοτε τὸ χωριό πάλιν ὀνόμαζαν Καλλικράτεια. 5620 1936

21. Παινέματα χωριῶν

«Θρῆνη» τ. 21.
1939 σ. 319-20

Ἡ Καλλικράτεια χι ξύγαλο, κι' ὁ Τσεκμετζές τὰ ψάρια,
κι οἱ Φανασάκρες θερμασιά, πού τρώει τὰ παλληκάρια.
Ἀρσιανή μου Παναγιά, καὶ Γαρδιανή μου χάρη,
φυλάξτε τὴν ἀγάπη μου, ἄλλος νὰ μὴ τὴν πάρη.
Τὸ Ξάστερο εἶναι κατηφές, καὶ οἱ Γιαλοὺς ἀτλάζι,
καὶ τὸ καημένο Κονομιό κλαίει κι ἀναστενάζει.
Σηλυβρινή μου Παναγιά, Πουβατιανή εἰκόνα,
καὶ Ξαστερνή κρύο νερό, πού πίνουν τὸ χειμῶνα.
Λεμόνια, πορτοκάλια καὶ μῆλα χιώτικα,
τὰ τρῶνε τὰ κορίτσια τὰ Τσακλιώτικα.
Χόρεψε Στραντζιώτικα, πήδα Καρατζιώτικα,
Σεῖσαι καὶ τὸν . . . . σου, σὰν Μπελιγραδιώτισσα.

Τὸν Αἰλῶ:

Δημοτικὴ Γραμματεία

Τσακλιδῶν.

Αἰλῶ σ. 313-4

Παραλογίτ

Τοῦ Παύλου τὸ γιοφύρι.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν
 Δοξολογία τοῦ γιοφύρι
 1939.
 π. 258-259

- Ἀνάθεμα τὸν βασιλέ, τὸν πρῶτο τὸν βεζύρη,
 ποὺ ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ στήσουνε γιοφύρι,
 χίλιοι μαστόροι δουλεύανε, καὶ χίλιοι δυὸ καλφάδες,
 τὴν μέρα τὸ ἐστήνανε, τὸ βράδυ ἐγκρεμοῦσε.
- 5 Κι' ἓνα πουλί, καλὸ πουλί, εἰς τὴν δεξιὰ καμάρα,
 δὲν τραγουδοῦσε σὰν πουλί, μηδὲ σὰν χελιδόνι,
 μόν' τραγουδοῦσε κ' ἔλεγε ἀνθρώπινο τραγούδι:
 «Σὰν δὲν στοιχειῶστε ἄνθρωπο, καμάρα δὲ στεργιώνει,
 στοιχειῶστε τὴν κερά Βδοκιά τοῦ Παύλου τὴν γυναῖκα.»
- 10—Σῦρε κάλφα, πρωτόκαλφα, σῦρε καὶ πᾶν' καὶ πέ το.
 «Ἄιντε καλὴ κερά Βδοκιά, ὁ Παῦλος σὲ γυρεύει.»
 —Ἄν μὲ γυρεύει γιὰ καλὸ νὰ βάλω τὰ καλὰ μου
 κι' ἂν μὲ γυρεύει γιὰ κακὸ νὰ βάλω τὰ μαυρά μου.
 —Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ἄς εἶν' μ' αὐτὰ ποὺ εἶσαι.
- 15 —Τὴν πῆρε καὶ τὴν πάγαινε καὶ στὸ γιοφύρι τὴν πάγει.
 «Καλὴ μέρα σας μαστόροι καὶ χίλιοι δυὸ καλφάδες,
 τί ἔχεις, Παυλέ μου, καὶ κλαῖς βαρβιόνεστενάξεις;»
 —Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔχασα, τὴν πρώτη μ' ἄρραβῶνα,
- 20 ποιὸς εἶναι ἄξιος καὶ δυνατὸς νὰ μπῇ νὰ μὲ τὸ βγάλῃ;
 —Ἐγὼ εἶμαι ἄξιος καὶ δυνατὸς, θά μπῶ νὰ σὲ τὸ βγάλω.
 Μὲ τὰ σχοινιά τὴν ἔδεσαν καὶ κάτω τὴν κατεβάζουν.
 Εἶδε δεξιὰ, εἶδε ζερβιά, τὸ δαχτυλίδ' δὲν εἶναι,
 μόν' εἶδε φίδια κι' ὄχεντρες κι' ἀνθρώπινα κεφάλια.
- 25—Τράβα με Παυλέ μ', τράβα με, τὸ δαχτυλίδ' δὲν εἶναι,
 μόν' εἶναι φίδια κι' ὄχεντρες κι' ἀνθρώπινα κεφάλια.
 —Τὸ δαχτυλίδ' μου τῶχω γώ, τὴν πρώτη μ' ἄρραβῶνα,
 μόν' ἐσὺ κερά Βδοκιά, ἐσὺ βγασμὸ δὲν ἔχεις.
 —Τράβα με Παυλέ μ', τράβα με,
- 30 φῆκα παιδί στὴ κούνια καὶ τὸ ψωμί στὴ σκάφη.
 —Καὶ τὸ ψωμί σ' θὰ φουρνιστεῖ καὶ τὸ παιδί σ' θὰ βυζαχτεῖ,
 μόνον ἐσὺ κερά Βδοκιά, ἐσὺ βγασμὸ δὲν ἔχεις.
 —«Γιῶς τρέμει ἡ καρδοῦλά μου νὰ τρέμῃ τὸ γιοφύρι,
 γιῶς τρέμουν τὰ στηθούδια μου νὰ τρέμουν οἱ καμάρες,
- 35 γιῶς πέφτουν τὰ μαλλάκια μου νὰ πέφτουν οἱ διαβάτες.»
 —Ἄλλοι, τὸν λόγο ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρρα δόσε,
 πῶχεις μονάκριβ' ἀδελφό, μὴ λάχει καὶ περάσει,
 Κι' αὐτὴ τὸν λόγο ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρρα δίνει:
 «Σίδερο εἶν' ἡ καρδοῦλά μου σίδερο τὸ γιοφύρι,
- 40 σίδερο τὰ μαλλάκια μου σίδερο κ' οἱ διαβάτες,
 τί ἔχω ὀδελφὸ στὴν ξενιτειὰ μὴ λάχει καὶ περάσει.»
 Τρεῖς ἀδελφές ἤμασταν, ὅλες κακογραμμένες,
 ἢ μιὰ βαστᾷ τὸν Δούναβη, ἢ ἄλλη τὸν Καλλικράτη
 ἢ τρίτη ἢ μικρότερη τοῦ Παύλου τὸ γιοφύρι.»